

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

L'ARMA AL BRAÇ I LES MANS BEN APRETADES

FRONTO NOVETATS

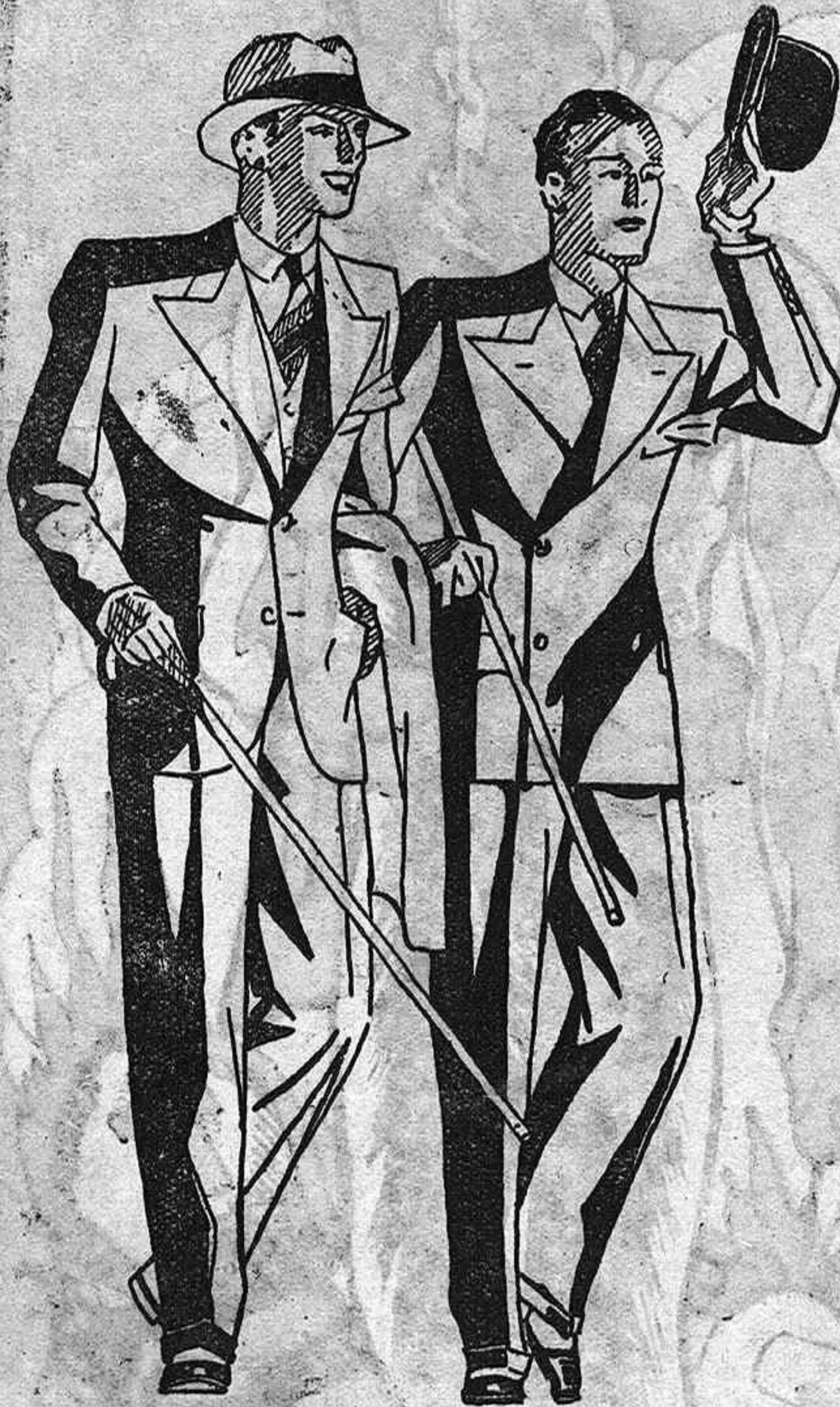
Tots els dies grandiosos
partits tarda i nit

ELS MILLORS PILOTARIS

Voleu passar una bona estona?
Aneu al FRONTÓ NOVETATS

Tapes Esquella 1935

Relligat i Tapes
Daurades
Pesseïes 8'50

Ciudadà elegant i econòmic, el vostre
sastre i camiser no pot ésser altre que la

Casa BASTIDA

Passeig de Gràcia, 18-BARCELONA

Gran Basar de Sastreria i Camiseria Sistema Nordamericà

Allí trobareu el vostre vestit i la vostra camisa amb
totes les comoditats de preus. Ni liquidacions, ni re-
baixes de preus no poden res amb nosaltres. Sols els
55 anys d'experiència comercial permeten fer el que
fa la Casa Bastida.

En Sastreria tenim

100.000 vestits confeccionats paten des de 15 pessetes.
100.000 vestits confeccionats llaneta en gustos moderns,
tall anglès, a 40, 50, 60 i 75 ptes. els més supe-
riors.

100.000 pantalons confeccionats, des de 5 ptes. i classes
més superiors, a 8, 10 i 15 pessetes.

Amb un petit suplement us podem fer el vestit a la
mida, com també, si us precisa, tenim una secció que
ens permet lliurar-vos a la tarda el vestit encarregat el
matí.

En Camiseria tenim

100.000 camises de gran estil, a 4'95.

100.000 camises de diferents qualitats en zèfirs, pope-
lins i rayons, a 6, 8 i 10 ptes.

100.000 calçotets, des de 1'95 ptes.

100.000 samarretes, des de 0'95 cèntims.

100.000 pijames, des de 4'95 ptes.

En la camiseria a mida podem fer-vos estalviar un
50 per 100. Fem camises des de 8 pessetes, i de rayon
des de 12 ptes.

Encara que estem situats al Passeig de Gràcia, som
la casa més barata de Barcelona.

Obsequiem tots els compradors amb diferents pre-
sents i segells de la Caixa de Pensions per a la Vellesa
i d'Estalvi.

AVIS. — Els que de fora de Barcelona vulguin
servir-se de la nostra casa, poden escriure, i ad-
juntant 0'50 pessetes en segells, rebran figurins,
mostres i un sistema especial per a prendre's les
mides amb les instruccions per a rebre l'encàrrec
abans dels cinc dies.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ,
PENEDIDES, 8. - Telèfon 21361
(ARREPENTIDAS)
BARCELONA

FORA DE BARCELONA
PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
ESPANYA: trimestre 3 Pesseles
ESTRANGER: trimestre 5 Pesseles

CRONICA

11 DE SETEMBRE DEL 1714 O EL SACRIFICI FECUND

Fa quaranta set anys—el 1889—que els estudiants catalanistes coronaren per primera vegada de flors l'estàtua de Rafael Casanova, el darrer Conseller en cap de Barcelona. A mesura que l'ideal alliberador s'estenia per tota la terra catalana i anaven sorgint les entitats patriòtiques, la significació simbòlica i emocionant de la diada tràgica de l'11 de setembre del 1714, creixia i s'imposava amb clarors capvesprals, amb vermellor de sang i de flames. Un any darretera l'altre, en l'aniversari de la caiguda de Barcelona i amb ella la pèrdua de les llibertats catalanes, uns grups poc nombrosos de ciutadans feien ofrena sentimental d'unes modestes corones a la figura agònica del Conseller Casanova. Home natge gairebé desapercebut, tributat davant la indiferència i, més que res, la ignorància de la gent que el contemplava. Una brutal escamesa de la policia en la nit de la vigília de l'11 de setembre de 1901, va consagrar definitivament la glorificació apoteòsica i popular de la diada històrica i des de llavors, el tribut anual als màrtirs de la llibertat de Catalunya s'ha anat arrelant i creixent, en proporcions gegantines, amb la particularitat que el que primerament era un plany, es va convertir en un "remember" vigorós, en una afirmació vital i en un esperit de recobrament i de vindicació.

Primfilant-ho molt, potser hauria estat més escaient la commemoració d'una diada de victòria, com la del "Corpus de sang", que no pas la d'una caiguda, per bé que gloriosa, com la que recorda l'11 de setembre. Adhuc en la mateixa gesta de la guerra de Successió, com és anomenada aquella lluita, hauríem trobat homes de més tremp heroïc que Rafael Casanova, com, per exemple, Bac de Roda i Josep Moragues. El poble, però, glorifica i santifica els símbols que ell mateix s'ha creat i la figura allegòrica del Conseller exànime, feta carn i esperit pel talent de l'escultor Rossend Nobas; serà per sempre més, tant si es vol com si no es vol, el símbol i la imatge indestructibles d'una epopeia de lluita per la llibertat i la dignitat de Catalunya, que s'aixeca com una flama i voleia com una bandera.

En 1714, la ciutat de Barcelona, darrer baluard de la resistència catalana, va caure moribunda sota el pes tirànic i brutal de la militarada franco-espanyola. Catalunya, però, no tan sols no va morir, sinó que ha pres una empena i una embranzida que fa més de cent trenta anys que no s'atura.

Un aniversari històric té sempre quelcom de commemoració necrològica i de tribut al passat. L'11 de setembre del 1714, el veiem, malgrat la llunyania cronològica, viu, bategant, alliberador i exemplar. Deixant de banda les accidentalitats i causes originàries de la lluita titànica i desigual empresa pels nostres avis, cal constatar el fet que es redreçaren i saberen morir per

la llibertat i per la dignitat catalanes. Llavors, com sempre, —cal que ens serveixi d'experiència—, Catalunya va fer honor a la seva paraula fins a les darreres conseqüències. Els seus aliats, com Anglaterra, Portugal i Holanda, es van desentendre del pacte i deixaren Catalunya abandonada a la seva sort. La deslleialtat diplomàtica tenia ja antecedents i tingué després precedents. En la guerra dels Segadors, França i Espanya feren les paus sacrificant la bona fe de Catalunya. En la guerra contra Napoleó, Catalunya, lliure de mans, podia haver decidit la seva independència política, i malgrat els acords del parlament de Tarragona de fer respectar els drets dels catalans, Espanya va pagar l'esforç de Catalunya sometent-la encara més que mai a un unitarisme ferri? No fou Clemenceau, ja tot just uns divuit anys, que va contestar a les demandes de les reivindicacions catalanes amb un despectiu Pas d'histoires?

Catalunya, fent honor a les seves tradicions liberals i emancipadores, que ha mantingut amb fermesa i convicció en una centúria i mitja de convulsions i esclats revolucionaris, desempunya avui, com sempre, el primer paper en la lluita empresa contra el feixisme. Catalunya no admet lliçons de cap altre poble en aquests afers: ans bé n'ha estat i n'és mestre. Per això no ha de sorprendre ni molestar a ningú que volguem matissar amb la màxima catalanitat la nostra acció revolucionària. No som cap colònia ni un país que hagi de rebre ni admetre tuteles ni catequitzacions de cap mena de missioners, ni negres, ni vermells ni de cap color. Quan els altres dormien, nosaltres ja estàvem desperts; quan els altres gemegaven o vegetaven sota el fuet de la tirania, nosaltres ens rebellàvem i sofriem sovint el càstig del nostre esperit eternament renovador i revolucionari. Que no ens vinguin, doncs, amb etiquetes que vulguin desfigurar la nostra naturalesa essencialment catalana i molt menys que hom pretengui de fer-nos súbdits d'una manera d'ésser que repugna als nostres sentiments expansius i democràtics. Català és sinònim d'home obert i liberal. Obrant a la catalana, parlant amb la nostra llengua i presidits per la bandera barrada, farem més feina que ningú, i obrirem el solc per on han d'entrar abundoses les aigües alliberadores que amarín les terres assedegades dels pobles d'Ibèria. Això ho han d'entendre i suportar-ho els nostres aliats i companys no catalans. Només mancaria que es pogués dibuixar una mena de monstrosos contuberni que, com altres vegades, ajuntés l'odi de blancs i vermells, de dretes i esquerres, dels no catalans impermeables contra el dret de Catalunya a voler conservar la seva personalitat. Ningú no té dret a oposar-se a nosaltres en nom d'un internacionalisme que ací, precisament, té la seva seu i el seu fogar, ni menys en nom d'un espanyolisme tronat i anacrònic, definitivament esbandit.

Això és el que ens escau proclamar amb veu alta i clara el dia de l'aniversari de la caiguda accidental de Barcelona, l'11 de setembre del 1714.

Comentaris

El nou Govern

Tot el que hi ha de sa i honrat a Espanya està representat en el Govern Largo Caballero.

Des dels nacionalistes bascos fins als companys de la C. N. T. presten suport a aquest Govern l'objectiu més immediat del qual és exterminar el feixisme i la guerra civil encesa pels traïdors a la pàtria i els enemics dels treballadors.

Es indubtable que molt aviat aquest Govern aconseguirà la victòria perquè crearà el formidable exèrcit del poble i perquè compta amb l'entusiasme de les masses populars.

Vencuda la reacció i el feixisme, aquest Govern realitzarà una Reforma Agrària que treurà els camperols de la seva tradicional misèria. Controlarà i prestarà suport a la petita burgesia.

La Ciència i les Arts seran posats al servei del poble. Desapareixerà, per tant, l'analfabetisme, fins ara típicament espanyol.

Totes les llibertats democràtiques seràn garantitzades per aquest Govern que mai amb tanta raó no es pot dir d'ell que és del poble i per al poble.

I és per això que cap Govern no

havia desvetllat tant d'entusiasme com l'actual.

Espanya i Catalunya, ja identificada, renaixerà sobre un passat —força llarg— d'humiliacions i d'ignomínia.

Neutralitat (?)

Si consultem els diccionaris tindrem una aclaració d'aquesta paraula.

Però sembla que els diccionaris estaven confeccionats i editats sense preveure l'esdevenidor. Així ha estat possible que «neutral» hagi evolucionat de tal manera que ara vol dir enemic.

El feixisme ha estat l'innovador. Perquè el feixisme, gràcies a la seva «neutralitat», ha donat avions «Junkers» i avions «Caproni» — què significatiu! — als traïdors d'Espanya.

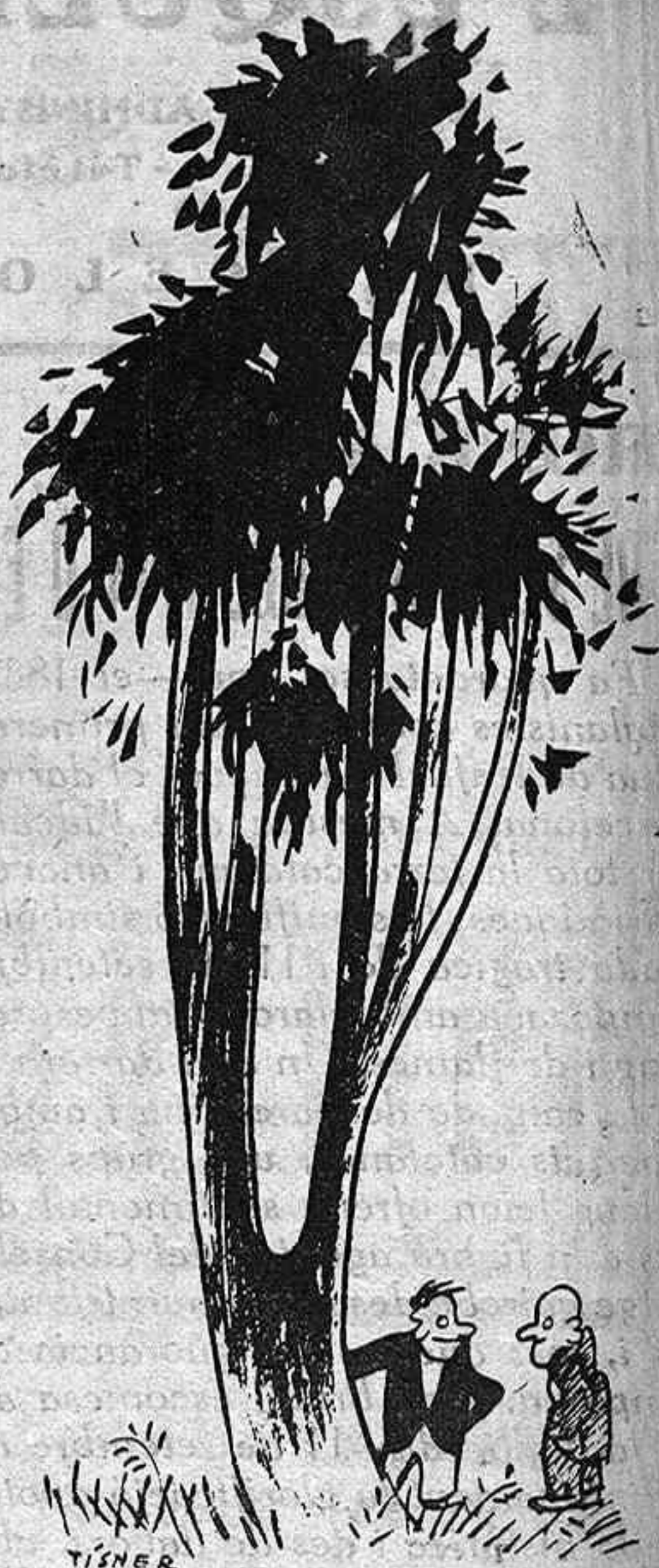
I són «neutrals» els pilots estrangers a sou de Marc, i «neutrals» també els legionaris; tot plegat fa pudor de «neutralitat».

Fins Lleó Blum ha declarat que el Govern francès és neutral!!

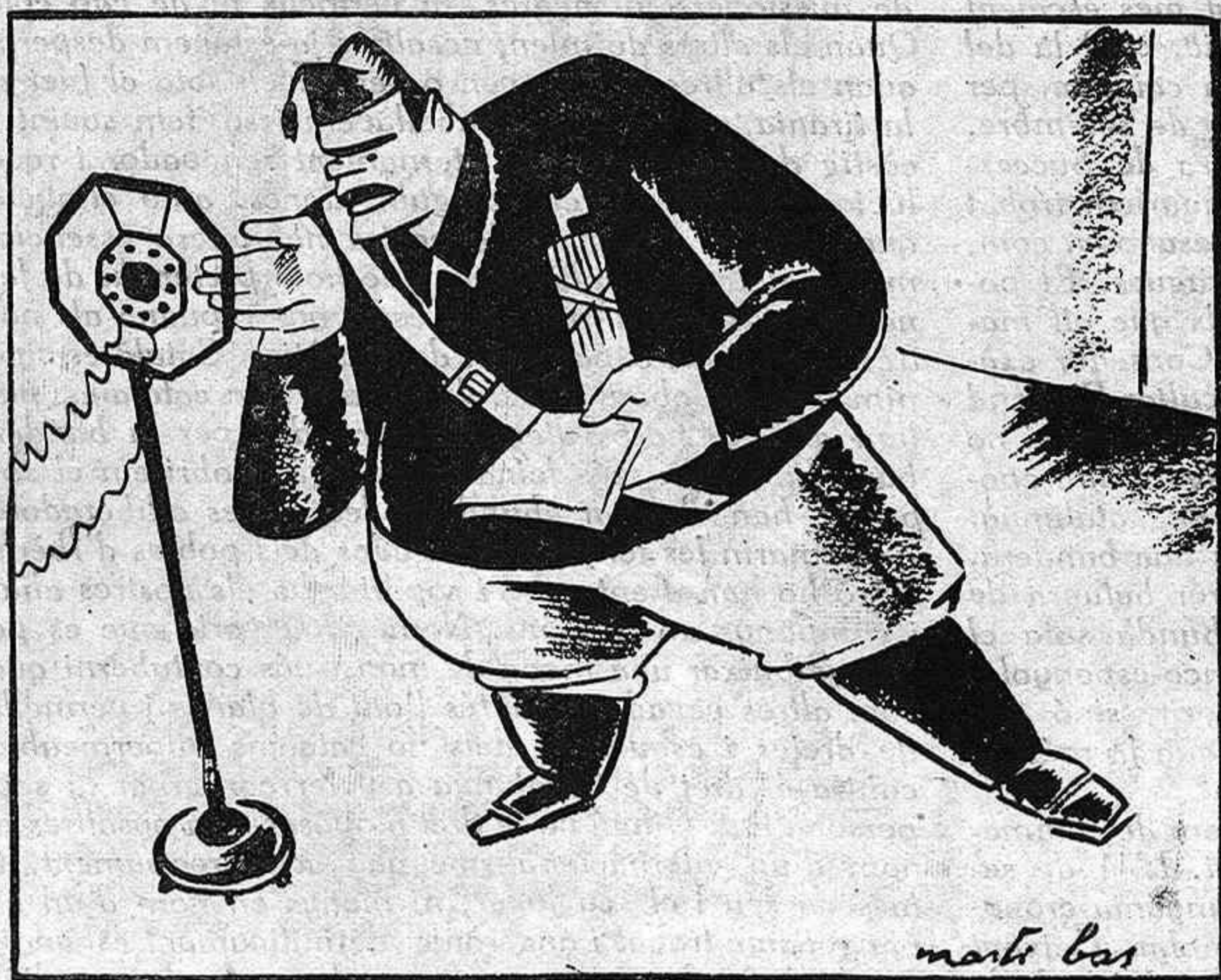
Inestabilitat

O equilibri inestable de Lleó Blum.

Aquesta és la posició del cap del Govern francès. No en té prou amb

—Diu que ja són a Ossa.
—No vas pas lluny d'osques.

LA NEUTRALITAT.

—Aci, Ràdio Milan. Goded s'ha apoderat de Barcelona, St. Gervasi i Badalona.

l'aixecament entusiasta del proletariat de França en defensa dels seus germans d'Espanya, ni amb l'evidència que Itàlia, Alemanya i Portugal ajudin els rebels, ni el perill pròxim de tot el poble francès, que si esclata una guerra provocada per aquesta situació, ell i només ell, —Lleó Blum,— tindrà la culpa més directa.

Tè por dels militars francesos?
Es que el poble no representa res?
Es que ací el poble no ha aixafat els militars traïdors?

Quina és la mentalitat de Lleó Blum i del socialisme francès?

Ignoren que no es juga impunement amb els treballadors?

I ¿què dirien aquests treballadors si fossin cridats per a defensar França d'una invasió? Quina força moral tindrien llavors Lleó Blum i el seu Govern?

Aquesta pusillanimitat suïcida pot convertir Europa en una foguera immensa i en un mar de sang.

El Govern francès encara ho pot evitar.

ALMOND.

GLOSSARI

CARCASSES SANTES

Estem certs i convençuts que els catòlics de debò, suposant que encara n'hi hagi, són els primers enemics de la farsa de miracles i de relíquies que ha fet guanyar tants de diners a la religió, però que, a la llarga, ha estat la seva desgràcia. "Mentre hi hagi rucs anirem a cavall" contenen que deia "un cèlebre rector empeltat de "tenorio". Hi ha una quantitat innombrable de babaus que eren catòlics més pels mirallets de la fantasmagoria desmentada administrada, que no pas per lleis morals. Els creients de bona fe se'n dolien, sense cridar gaire, però, perquè allò grotesc i estravagant era precisament el que feia bullir les olles de parròquies, monestirs i santuaris amb reguitzell de misses, promences i altres actes de pietat bescanviats amb joiells i monedes, que és el que compta i, que precisament, comptava.

En el ram de relíquies, n'hi ha més que un foc no en cremaria; donarien matèria per a escriure un llibre molt gruixut, que manta vegada havem estat temptats d'embarcar, i que resultaria tan divertit com la millor de les narracions humorístiques. Si per mostra n'hi ha prou amb un botó, parlarem d'unes quantes relíquies a tall de mostra, per a anar al més gros del cas, o sigui a les santes carcasses incorruptes, tan desacreditades avui en dia.

No hi ha església que s'estimi que no conservi una dent, quant menys de Santa Apolònia, advocada contra el mal de queixal. Doncs bé; sumant el nombre de relíquies dentals, legitimades amb segell d'autenticitat, escampades arreu del món, n'hi hauria per a omplir dos vagons dels grossos. Amb les santes espines conegudes es podria tancar, com una mena de filat de punxes, un camp mitjanet, com si diguéssim la "vinya del Senyor". Els trossets de la creu en què morí Jesucrist, escampats per tota la cristianitat, donarien justa suficient per a reconstruir mitja dotzena d'arques de Noè, és a dir, una esquadra de respecte. No parlem ja de l'abundor de mantells de la Verge, de bolquers de Jesús, de túniques i d'altres robes de tot ús que es veneren en sengles temples. A Vendôme, es conserva una llàgrima del Se-

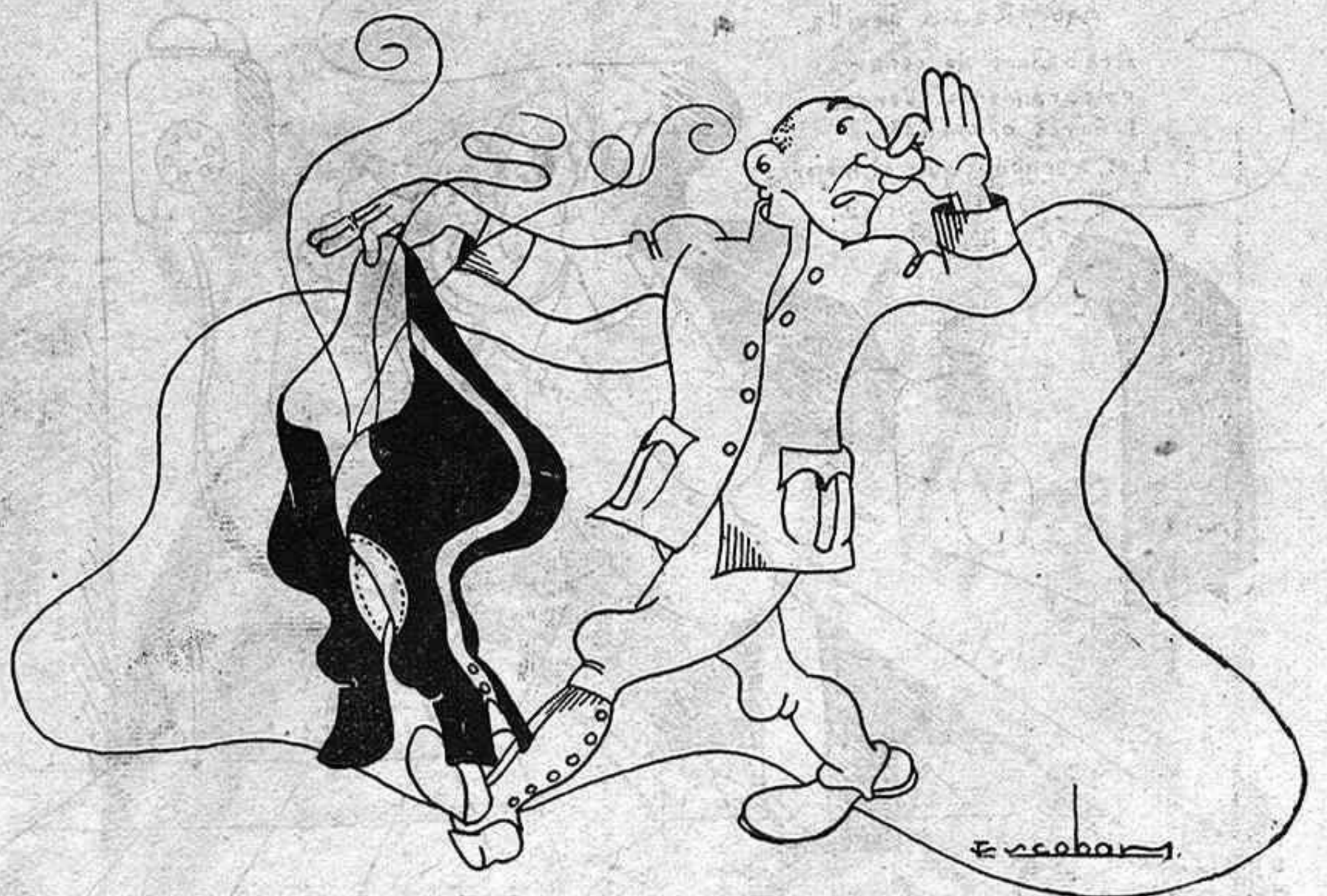
nyor vessada damunt el cos de Llätzer. Sense moure'ns de Catalunya, on hi ha també pasta que ha donat molta pasta, direm que abans de la invasió de les tropes napoleòniques, les quals van esbandir i barrejar un munt de relíquies més sorprenent que el miracle dels pans i dels peixos, es conservaven a Poblet unes gotes de llet de la Mare de Déu (ens sembla que abans de la crema del 1835 encara hi eren) i al monestir de Montserrat dues armilles socarrimades, pertanyents a ànimes del Purgatori!

Un altre aspecte de l'explotació de la credulitat de la gent senzilla, és la pretesa incorruptibilitat dels cossos de certs Sants, considerada com una gràcia divina. L'atribució miraculosa en la conservació de cadàvers que han resistit l'acció destructora del temps i de la descomposició dels teixits, és, ultra una estúpidesa, una evident heretgia. En primer lloc, no tots els cossos dels Sants són incorruptes i no es pot admetre que Déu faci privilegis en els ramats celestials. Després, s'han trobat molts cadàvers momificats que no són pas de Sants, ans tot el contrari. Altrament, el prodigi no consistiria pas a mantenir damunt uns ossos desarticulats una pell apergaminada i repellant, sinó a conservar amb la frescor de la vida

els cossos sants. I si, encara, fessin olor de vara de gessè i els sortís un lliri per la boca, com s'explica d'alguns benaventurats, ara no ens estariem escrit a aquestes ratlles.

Sant Narcís, a Girona, com Sant Oleguer, a Barcelona, batien el rècord de la incorruptibilitat. Especialment per a Girona, el cos incorrupte del seu patró era una rifeta. Ara, s'ha descobert la falòrnia i no cal dir el desencís de tots els qui restaven bocabadats davant la mòmia del Sant, i guardaven curosament el cotó fluix miraculós passat pel peu del celebrat miraculós bisbe que tenia l'especialitat de guarir mals d'orella. Nosaltres tenim la convicció que el cos de St. Narcís era, sinó incorrupte, momificat. Ho fou durant moltes centúries i el mercantilisme clerical se'n va aprofitar a dojo. El curs del temps, trasbalsos obligats pels esdeveniments ocorreguts a Girona, especialment durant la guerra amb els francesos, o bé circumstàncies climatològiques, han fet a la llarga amb el cos de Sant Narcís el que passa amb manta papallona dissecada: que es converteixen en pols. El mal ha estat que hom ha volgut mantenir indefinidament, amb trampa, el prestigi de la botiga, i en descobrir-se l'engany, s'ha perdut tal vegada quelcom més que la fe. En el pecat han tingut la penitència. Tot serà, però, que no surti un Sant Narcís de trascantó, amb una momificació nova de trinca.

PANICAL.

ELS PANTALONS DEL FACCIOS.

—Vaja! El general ja ha entrat en combat.

Esports

CRONQUETA ESPORTIVA

PROU PARTITS BENEFICS

Això és el que cal aconsellar passada la corrua de partits que s'han jugat aquests dies; prou partits benèfics.

Ha estat un abús la celebració continuada d'aquests encontres, sense una orientació perquè donessin un profit. El públic que va al futbol, vol que li donin partits ben orientats, i encara que als primers encontres de caire benèfic hi acudís amb l'afany d'aportar la seva col·laboració més que amb el de veure jugar a futbol, ara, quan tants partits es porten jugats, ja comença de sentir-se embafat de partits sense inspiració i sense futbol veritat, per cercar en l'espectacle d'un partit ben jugat quelcom que faci oblidar les emocions de l'hora present.

Ben clar ho vam veure el passat

diumenge al camp de les Corts i al de l'Espanyol. Es jugaven partits benèfics i a les Corts no es féu més enllà de mitja entrada, mentre al camp de l'Espanyol tot just s'aplegaven dos milers d'espectadors.

S'ha vist al Barcelona jugar al camp de l'Europa dues vegades, i un altra al del Júpiter amb fi benèfic; s'ha vist també l'Espanyol com actuava al camp de l'Europa i també en altres camps. Després d'aquests partits en què s'enfrontaren equips de club, cosa que sempre dóna un xic més d'interés a la lluita, després del descans de l'estiu, es celebrà a les Corts un altre encontre benèfic oposant al Barcelona una selecció de jugadors, no gaire temible, certament, pel que fa a la seva potencialitat efectiva.

La tàctica emprada ha estat ben mancada d'orientació. El primer partit que calia jugar era el de les Corts. Presentació d'equip del Barcelona per a la temporada, oposat a un equip de l'Espanyol. L'apropiació federativa permet al delegat de

disposar el que calgui, i s'hauria fet el partit per damunt de totes les oposicions i de tots els obstacles.

Després, els partits benèfics en altres camps haurien també donat un fruit per acabar d'arrodonir la gran entrada aconseguida a les Corts.

Però encara som a temps a fer quelcom. Cal organitzar el campionat de Catalunya amb l'interès màxim de competició, i que els partits deixin un tant per cent a benefici de les milícies. El públic afecte al futbol, per damunt de les inquietuds del moment acudirà als camps, si els partits tenen l'al·licient d'una competició oficial. Fins es podria organitzar, si el campionat de Catalunya no és factible, un torneig d'equips de la Primera Categoria "B" amb una copa oficial, i un altre d'equips de la Primera "A" amb clubs, com és ara el València, el Múrcia, l'Hèrcules, el Levante, el Gimnàstic amb el nom de Copa Mediterrània o Copa Llevant.

Prou partits benèfics, tornem a repetir. Una competició amb un fort tant per cent que donaria un ingrès metòdic, pot resoldre aquesta orientació interessant del moment.

El senyor Eroles, delegat apropiador de la Federació Catalana de Futbol, creiem que s'haurà adonat de la urgència de la mesura.

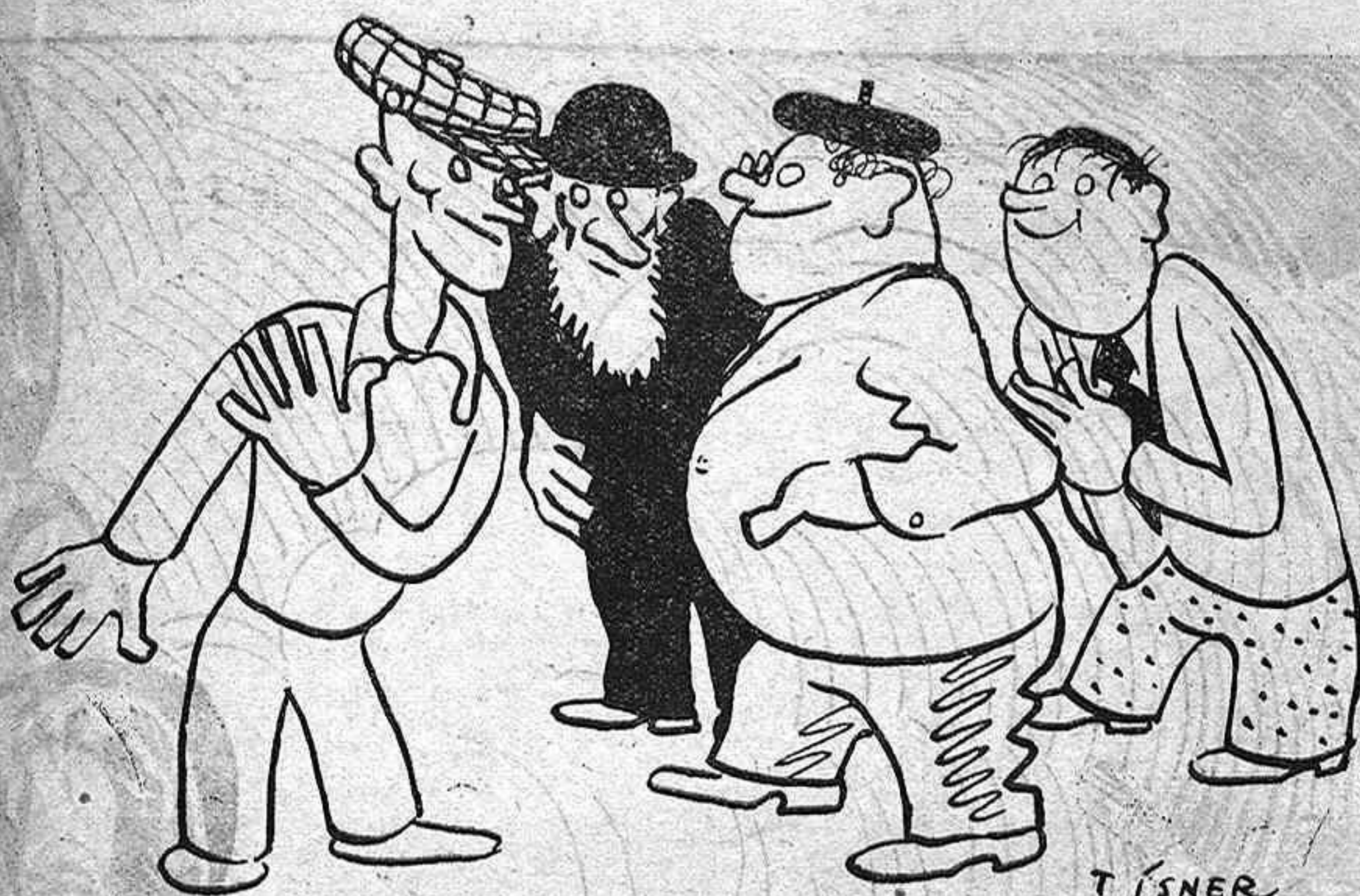
Sagetes

Demà a la piscina de Montjuïc, es celebrarà una festa esportiva a profit de les milícies. Hi nedaran esportius de totes les especialitats. Fins asos del futbol, de la raqueta, de l'atletisme i d'altres esports nedaran per un trofeu posat en competència.

Esperem que els afectes a la natació i a totes les manifestacions esportives faran acte de presència a la piscina de Montjuïc. Hi passaran una bella estona i, al mateix temps, el que paguin per l'entrada tindran la satisfacció de saber que ha de do-

EL GIL.—De prensa, Queipo; anuncia per la teva ràdio que has pres Madrid.

REBELS.

—El Califa no reconeix el nostre govern...
—Sort que nosaltres no reconeixem el Califa.

trum ha donat el seu tribut de sang a la lluita antifeixista. Ha mort el seu soci Enric Manzano, són ferits Cruz Lòpez i Barrueso, i tenen desplaçats al front Arlàndez, Latorre, Solé, Ferrer, Ubiñana, Faurer Grau, González, Sanz i Cama.

Totes les entitats esportives haurien de comptar com el Mare Nòstrum amb tan admirable contribució de sang.

* * *

I ara que parlem d'esportius al front, caldrà que citem l'exemple dels jugadors del Múrcia: Sornichero, Vilaplana i Fuentes que lluiten a les milícies antifeixistes.

També cal parlar de Goyeneche de l'Hèrcules, i de Castro, l'entrenador d'aquell club, que amb el fusell a la mà, es troben als frons de llevant, al costat del poble.

Esperem en properes edicions parlar dels esportius de Catalunya que s'hauran desplaçat al front, seguint aquest exemple.

nar algun profit a la causa del poble.

* * *

L'una cosa és la Volta a França i l'altra una actuació continuada de ciclisme pels velòdroms estrangers. Parlem de la retirada dels nostres homes al campionat del món celebrat a Berna.

Es va fer un bon paper a la Volta a França, i calia reposar abans de prendre part a una prova com la del campionat del món. S'han fet moltes curses en velòdrom. Per això córrer a la Volta al món era exposar-se al trist paper que s'ha fet ara.

Mai no sabrem portar una tàctica assenyada i metòdica, que supleixi la manca de facultats per a situar-se a l'altura del ciclisme internacional.

* * *

Tenim boxadors que han anat al front, ciclistes, futbolers; les milícies compten amb homes esportius, però encara són pocs els qui han agafat les armes per a lluitar com a fills del poble.

Aresso, al nord, lluita amb els milicians de Loyola. Cal seguir el seu exemple. Hi ha molts homes joves i forts als rengles esportius, que manquen al front de lluita.

El Martinenc F. C. organitza una columna; altres esportius tenen en projecte d'organitzar les seves.

Cal que els homes forts de l'esport i de la cultura física, posin també el seu braç al servei de la causa.

* * *

El Club de Natació Mare Nòs-

Aquest número ha estat visat per la censura

ment bas

No passaran!!!

ALTIMIRA

1714

J'ha arribat l'hora de la revenjal

1936

“ELS VILS!...”

Creien que el poble encara dormia embolcallat amb el mantell de la ignorància; que vivia feble i poruc com un anyell, que ha d'aguantar les vergassades i abaixar el front esporuguit; puix té les dents poc esmolades per mossegar qui l'ha ferit. Però aquell anyell que ells es pensaven que era covard, o era mesell, no creien pas quant l'assotaven que duia un llop sota la pell. Més tants verdancs acumularen sobre el cos nu del treball, tant li feren i el vexaren, que van rompre l'embolcall i sortí el llop amb les dents closes i unghes de cer, i el pit nu, i amb un bramul de mil rescloses que l'aigua lliure se n'enduu. Davant l'onada que creixia, els canons hi enfrontaren amb desig si queia un cos, altre en sortia per destroçar els vils saïgs que bo i xisclant com a femelles

de genolls, cridant: Pietat!... deshonraven les estrelles que sols es guanyen al combat. Acorralat com una fera el vil feixisme, morirà, puix que amb un crit de: Mai en- [rera!

el persegueix el Milicià que deixa l'eina productora i estreny ardent dintre les mans, l'arma de foc lliberadora, per a venjar aquells germans que amb el pit nu i les mans lliga- [des,

però amb crit rebel d'ànima endins, donen la sang a rierades caient als peus dels seus botxins. L'anyell es mort! La rebellia, de cada obrer en fa un gegant, per esclafar amb vigoria tot quant es posi al seu davant! El poble armat és invencible! Ni mil exèrcits desfaran son braç de cer, indestructible. Amunt els cors! No passaran!

JOAN NURI CAROLS.

D'una setmana a l'altra Fè en la Victòria

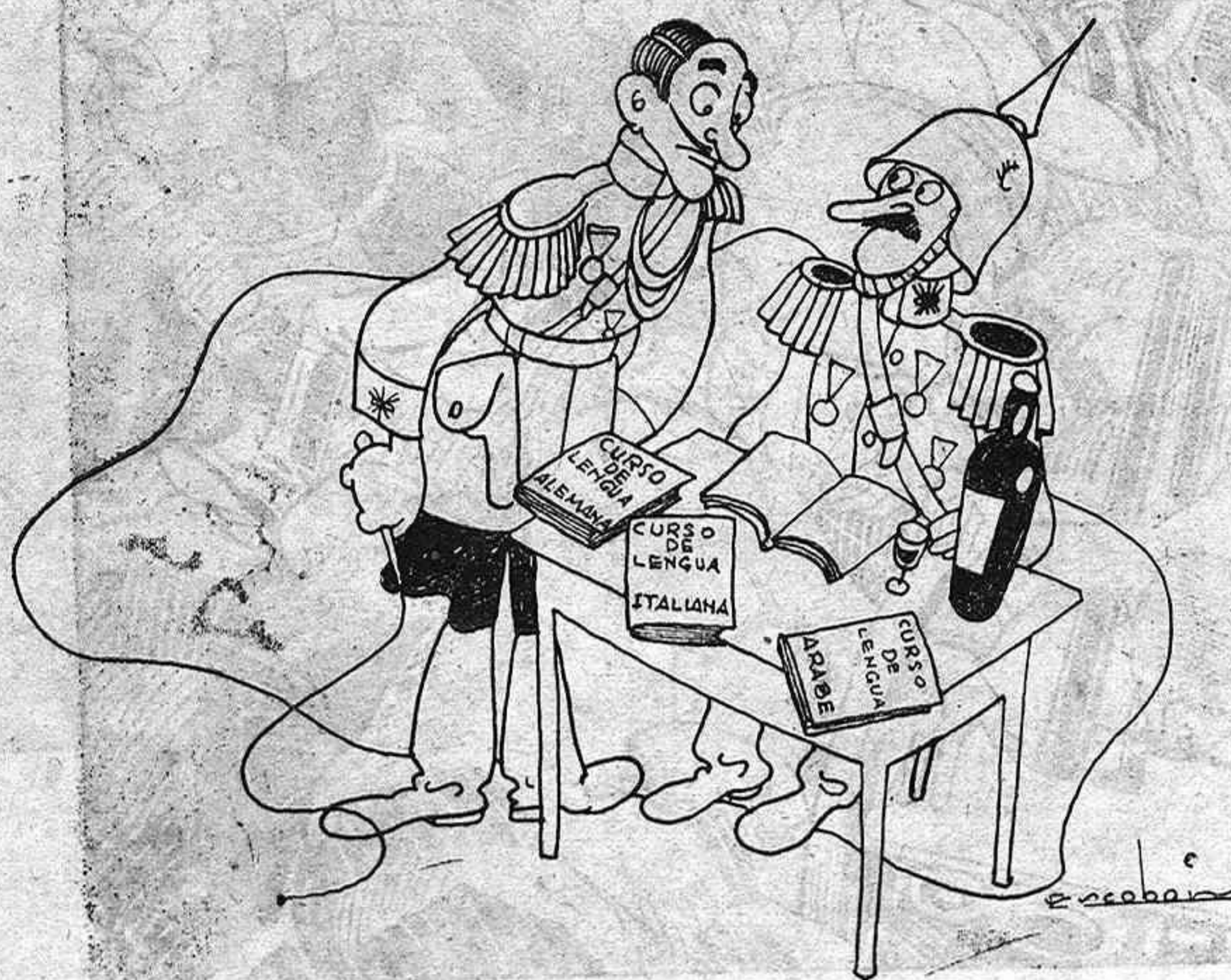
Tots els llegidors del nostre setmanari hauran vist en aquestes darreres setmanes, la sortida d'alguna de les columnes de voluntaris cap als fronts. Tots hauran pogut constatar que, tots els milicians, surten cap a combatre el feixisme, amb una dosi de fe en la victòria mai no igualada. No s'hi veu cap cara llarga; totham somriu, canta, dona visques. I el poble els acompanya cap el triomf definitiu.

¿Et recordes, amic llegidor, d'aquells embarcs de soldats cap el Marroc? ¿Et recordes, fa vint-i-cinc anys, la sortida d'aquells xicots amb el vestit de «raiadillo» i el ros? Dintre d'ells no hi havia un bri de patriotisme. Hi anaven per força. Les famílies que els acompanyaven en el seu darrer viatge ploraven de ràbia. Sabien, amb dolor, que no's veurien mai més. El Marroc fou l'escorxador de la joventut espanyola. ¿Qui de nosaltres no hi va perdre algun amic entranyable? Avui, encara, els recordem pietosament. Aquella Pàtria colonitzadora que els obligaven a defensar, avui crida al seu costat els colonitzats, per a combatre la nova joventut que sent ànsies de llibertat i les ha sabudes fer triomfar.

Però, ¿què hi fa que els rifenys lluitin al costat de l'Espanya de pandereta, si el poble rebel, s'aplega sota la bandera de la igualtat? Sempre, sempre, triomfa la raó i aquesta vegada la raó és dels qui s'oposen a la implantació d'un règim que ens volia retornar a l'imperi del crim, de la absurditat, de la força bruta.

Per això els nostres milicians, voluntaris, sense imposició, lliures del tot, van camí de la victòria amb fe inigualable. Perquè amb ells va la raó. Perquè són els paladins d'un ordre que, tant si plau com no, a la Espanya de pandereta, de «señoritos» i de «xatos» de mançanilla, serà imposat tromfalment. La pandereta s'haurà convertit en fusell i els «señoritos» en elements productors.

JOAN RIERA.

—Què són aquests llibres?

—Veurà, és que he de fer un discurs al «Glorioso ejército español».

A la guerra com a la guerra

Croniqueta de la setmana

Els moros notables han adreçat una crida al seu poble per tal d'hostilitzar Franco i enderrocar el feixisme al Marroc.

Si aconseguen llurs propòsits,

Lleó Blum declara que França serà absolutament neutral. Ens conformaríem que ho fos tant com Itàlia i Alemanya. No demanaríem més.

* * *

Al front d'Extremadura han estat abatuts tres avions feixistes. Van ésser caçats al vol.

* * *

També el general Marzo ha mort.

ajudi Espanya. Manifestacions, mítings, vagues de protesta al seu Govern i d'adhesió a nosaltres.

I el poble francès demana una cosa justíssima: que s'ajudi un Govern legítim que representa la voluntat d'un poble.

Es que el govern francès oblida que el poble l'ha posat al poder?

Es molt perillós que ho oblidi.

* * *

La ràdio de Tenerife es va adreçar als rebels de l'Alcàsser de Toledo i els aconsellà que resistissin, que aviat tindrien reforços del Franco. Saben perfectament els de Tenerife que això és impossible, però és que ni per als seus tenen pietat, aquesta gent.

* * *

Els senyorets de Sevilla i Algecires veient que l'exèrcit regular fa certa resistència per secundar les ordres del Queipo, i també per por de les represàlies dels seus sequaços, cuiden de refugiar-se a Gibraltar.

Aquests senyorets diuen que estan descontents que els caps feixistes siguin un embriac i uns quants torejadors.

Res; tot plegat una quadrilla.

Els Tribunals Populars actuen tan expeditivament que acrediten el seu veritable origen: el poble.

Mai cap jutge no havia interpretat tan fidelment l'esperit popular.

La sort afavoreix la Revolució.

* * *

El poble francès pressiona contínuament el seu Govern per tal que

aquests moros notables ens semblaran més notables que mai.

* * *

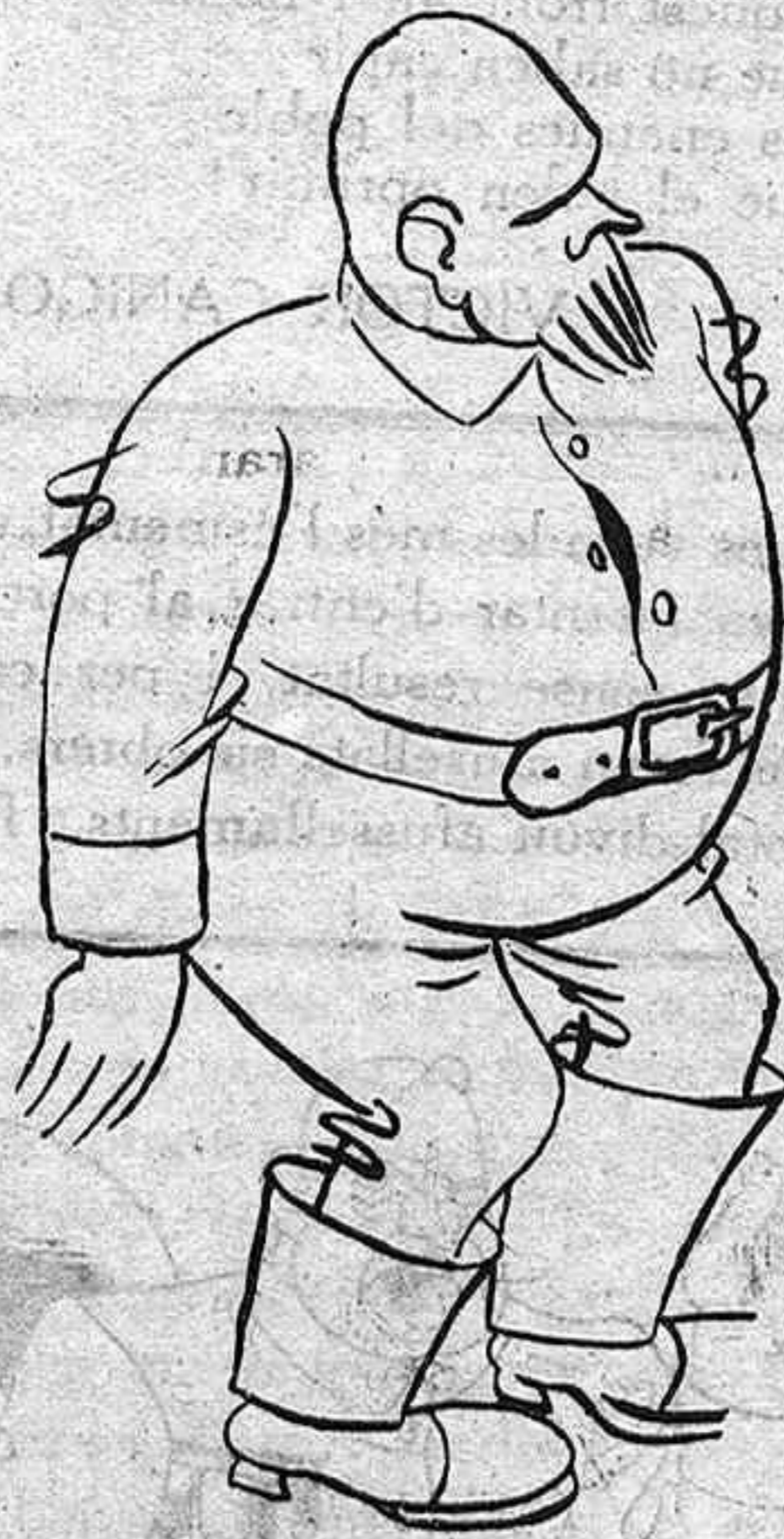
Les forces de la República han pres el manicomi d'Osca.

Pero, ai!; els qui calia que hi fossin, no hi eren. Aviat se les entendran amb les nostres Milícies.

Diu «Mundo Obrero»: L'Alcàsser de Toledo bombardejat a discreció.

Aquesta discreció a què alludeix el col·lega és la més eficaç contra el feixisme.

* * *

Les armes, al front!

Puny enlaire i endavant, camarades!

La sentència pels fets de l'Escola d'Equitació ha estat d'acord amb l'esperit revolucionari d'aquests dies.

Ha estat, doncs, «equitatiu».

* * *

El Franco envià el Terç a Extremadura.

Al primer xoc amb les nostres Milícies aquest Terç va quedar reduït a dos terços.

Encara que matemàticament sigui impossible.

* * *

«A. B. C.» de Sevilla diu que si ens apoderem de Còrdova, Déu ens castigarà.

El càstig diví ens fa tanta por, que aviat prendrem Còrdova.

* * *

Un vaixell alemany va intentar entrar al port de Laraix. Portava queviures per als sublevats.

La nostra esquadra va impedir l'entrada d'aquest vaixell.

Llavors els feixistes indignats afusellaren sis obrers.

VISCA LA REPÚBLICA!

Els tocs d'alerta toquen els cors joves i vells i els crits d'himnes es fonen al soroll dels fusells.

Al poble, la fermesa del seu desig d'amor desperta sa feresa contra el pertorbador...

República espanyola: amunt sens vacillar; contempla com s'escola als teus peus el tirà.

Acaba la teva obra llevant-li fins l'alè, perquè la raó sobra en el teu front serè.

Aquest front alt i noble que no saben capir els enemics del poble, que el volen oprimir!

VICTOR CANIGO.

Dues vegades més l'esmentat vaixell va intentar d'entrar al port de Laraix, sense resultat, i per cada fracàs foren afusellats sis obrers.

Total divuit afusellaments.. Par-

lar de sentit lògic i de justícia als feixistes fòra absurd.

Ja veiem que si, al Franco, li fa mal el païdor seran afusellats «per culpables» uns altres quants obrers.

* * *

Hem vist en una foto el cardenal llundain repartint benediccions durant una processó a Sevilla.

Li fa escolta un legionari amb

una cara de presidiari que fa feredat.

Aquesta foto és tot un símbol del feixisme.

* * *

També al Marroc els assassins es saluden al crit de «CAFE»; que vol dir: Camarada Arriba Falange Española.

Es el que diran els pobres moros apesarat: «Todos los negros tomamos CAFE».

* * *

Els feixistes acostumen d'afusellar els obrers davant els seus familiars.

L'altre dia en un poble ocupat pels assassins d'Espanya executaren un treballador davant un fillet seu de sis anys.

«Així moriràs tu, si tens les idees del teu pare»—varen dir al nen.

Aquest sentit de l'amor a l'infant tenen tots aquests fills... de Déu.

* * *

El Queipo de Llano volia fugir de Sevilla.

Havia estat per por o perquè haurà esgotat el vi?

Creiem que per ambdues coses.

PSICOLOGIA DE L'ENEMIC.

—Avui també hem afusellat famílies d'obriers.

—Bah! Després de tot tenen tan poc per perdre...!

L'exèrcit car i inservible

Durant llargues anyades, Espanya ha tolerat que els militars li xucessin la sang de les seves venes. Gairebé la meitat dels seus cabals se'ls enduien els generals i l'oficialitat d'un exèrcit inexistent, bo únicament per a disfressar militars d'opereta. La història del vell exèrcit d'Espanya s'haurà d'escriure amb lletres de sang. La incapacitat dels seus dirigents ha portat l'exèrcit a una completa misèria moral i material. Cadascuna de les seves diem-ne gestes ha estat un fracàs absolut. A la llarga, totes les ocasions d'intervenir que se li han presentat, s'han vist coronades per sengles desfetes. I, entretant, el país vinga sostenir-lo. ¿Quants diners ha costat la mantenció dels militars venals? Seria curiós de saber-ho exactament.

I bé. Ha arribat el moment que de la manera com anaven les coses —de cara a una sana organització, davant la possibilitat d'una intervenció efectiva de la democràcia en la cosa pública—i per tant automàticament en perill la vida regalada del militar detestable, els generals reaccionari s'han aixecat en armes contra el país que els mantenia i que, ara, simplement, anava a fer-los treballar una mica més, precisament amb les armes que havien rebut per a defensar-vos de qualsevol eventual escomesa. L'escomesa, terrible, ferotge i alhora impotent, ha partit d'ells mateixos i contra nosaltres. Per la nostra sort la seva incapacitat permet de fer-nos tota mena d'esperances. Sabem positivament que guanyarem perquè la seva especial característica és la d'abandonar la partida per poc mal dades que vagin les coses. Aguantaran més o menys temps,

segons les possibilitats que creguin tenir o segons el vi que tinguin emmagatzemat, però es retran.

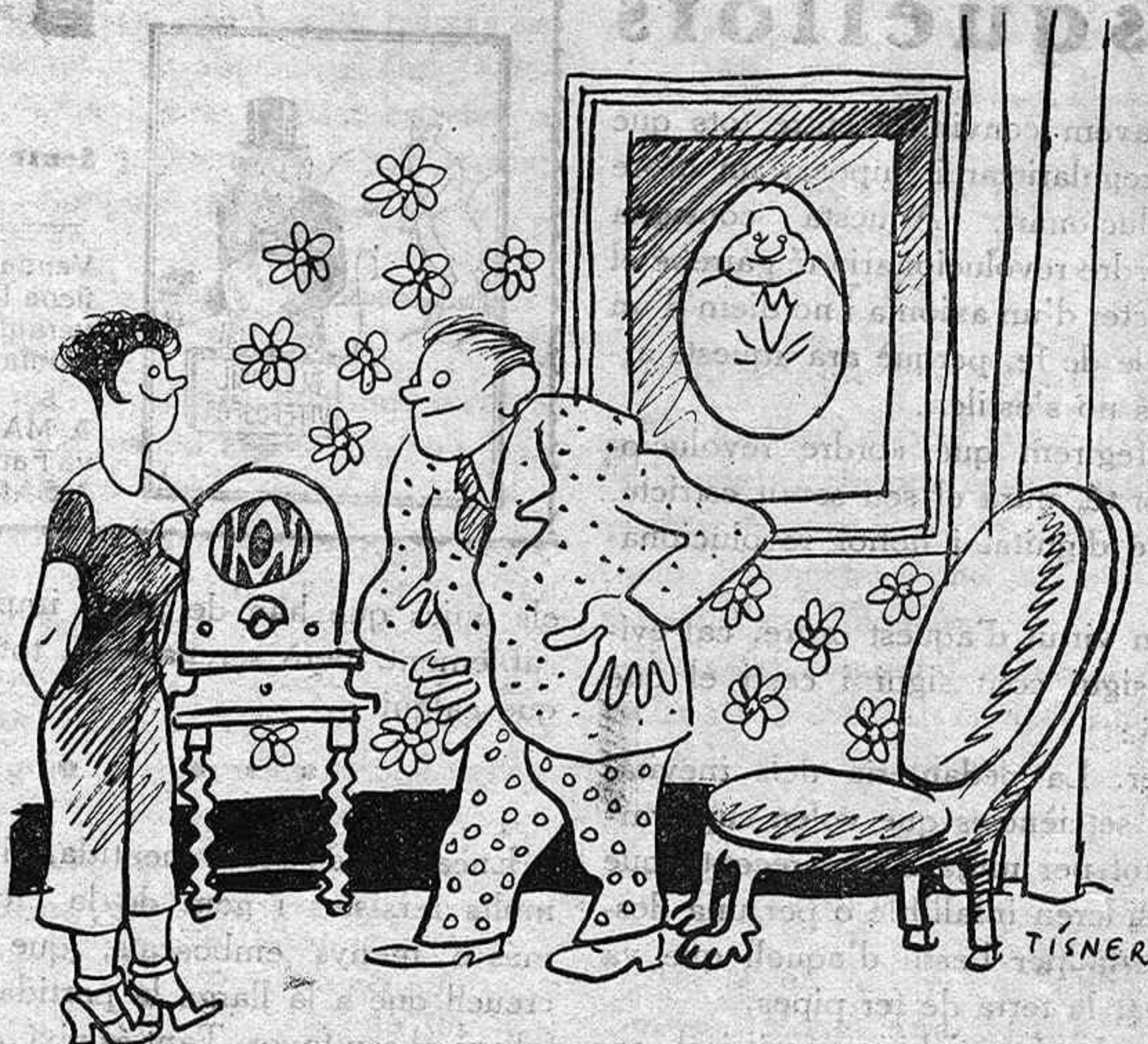
L'experiència haurà estat enorme. Tots els dies que hem viscut des del dinou de juliol són curulls de grans ensenyances. Una de les coses més grans que haurem après, és la completa inutilitat del militar espanyol reaccionari. La sospitàvem, aquesta inutilitat. Gosaríem dir que en teníem la certesa. Però era una seriosa temeritat d'afirmar-ho. Un sol home, des d'un elevat lloc de govern va donar-lo el principi de la batalla i, més tard, fou el motiu principal d'una seva enfonçada electoral, predecessora del bienni negre. Ens referim, és clar, a l'actual President de la República, l'excel·lentíssim Don Manuel Azaña.

Dèiem que tots els fets darrers havien estat una severa lliçó. Ara sabem exactament el valor de l'e-

xèrcit ¿Us imagineu què hauria passat, si la descoberta l'haguéssim feta durant una guerra internacional, en la qual haguéssim tingut moltes coses més per perdre? Espanya, forçosament, hauria fet un paper llastimós. L'exèrcit espanyol, tal com era, no ens servia ni per a les parades militars.

¿On han anat a parar, doncs, les enormes quantitats despeses per a la seva mantenció? Com s'explica que davant la necessitat d'armes indispensables els rebels hagin hagut de recórrer a l'estranger? Preguntes, aquestes, que quedaran sense resposta. O, en tot cas, haurem de prendre com a tal els darrers afusellaments i considerar que, si no han respost, clarament, quan menys ens han pagat el deute.

No volem altra cosa, ara, sinó que la lliçó ens aprofiti totalment. I que la seva solució sigui aplicada amb totes les conseqüències.

MINYONA. — M'agradaria anar al front.
ELL. — A mi, passar la frontera.

Cal guanyar la guerra; així haurem triomfat en la pau

Esquellots

Havem convingut entre tots que cal regularitzar i imposar un ordre revolucionari. Aquesta consigna d'«ordre revolucionari» té gairebé el caràcter d'un axioma i no diem d'un article de fe, perquè ara aquests articles no s'estilen.

Afegirem que «ordre revolucionari» té, ultra el seu sentit estricte, el de dignitat i honor revolucionaris.

En virtut d'aquest ordre, cal evitar sigui com sigui i costi el que costi:

1er. La pedanteria dels inevitables setciències que volen capgirar-ho tot per mitjà d'una recepta que consideren infalible o per una descoberta per l'estil d'aquell que va trobar la terra de fer pipes.

2n. La fatxenderia pueril i els arauxaments poca-soltes.

3er. Les violències i les, diem-ne requises, comeses d'amagat, a les fosques i amb instints molt propis de qui comet aquestes accions, però que no escauen als revolucionaris de debò. La justícia i els Tribunals populars, en plena funció, són

BLENOSIL

guareix ràpidament la
BLENORRAGIA

Sense lavatges ni injeccions, per crònica, rebel i antiga que sigui. No perjudica.

Venda a BARCELONA: Segalá, Andreu, Especificos Pelayo, Marín, V. Ferrer, Especificos Universidad, La Cruz, Genové, Germana, Folguera, Coma, Especificos La Cruz (Sants) i tots altres Centres d'Especificos i Farmàcies.

A MADRID: Joan Martín. - A PALMA: Cooperativa Farmacèutica Balear. - A VALENCIA: A. Gamir. A SARAGOSSA: S. A. Farmacèutica Aragonesa.

els únics que han de jutjar implacablement, però serenament, tot el que calgui.

* * *

Encara que sembli mentida, hi ha molts feixistes i gent de la crosta més o menys emboscats, que es creuen que a la llarga la partida es fallarà al seu favor. Tant és així, que hi ha hagut qui ha afirmat que el 24 d'aquest mes, diada de la Mercè, hom diria missa a la Plaça de Catalunya. Es clar que no dit on. Perquè ningú priva que un home es fiqui dins d'un reservat de sota la Plaça i faci individualment el que li sembli.

Que es desenganyin els facciosos i els qui els segueixen la veta: el seu triomf no vindrà per llurs mèrits, ni forces ni per la gràcia del Déu que els ha deixats de la mà. L'únic que podrien aconseguir d'avantatjós seria per les nostres atzagaiades. I això cal que no sigui.

* * *

Eduard VIII, d'Anglaterra, quan no era més que príncep de Galès, acostumava a caure de cavall. Ara que és rei, quan s'ha decidit a caure ho ha fet des de dalt d'un vaixell a mar. Sortosament, no s'ha fet res. De tota manera, és natural que en ascendir de categoria, la caiguda hagi estat també des de més alçaria.

* * *

Aquest covard i borrarxó fixat amb el nom d'ex-general Queipo de Llano, va dir fa dies des de la regidora de Sevilla que quan vindrà a Barcelona canviarà el nom del carrer de les Corts Catalanes pel del General Espartero. Ja sabem la maldévola intenció d'aquest desig. Espartero fou qui va fer bombardejar Barcelona des de Montjuïc estant. El que resulta curiós és que malgrat de les nostres constants demandes hi hagi encara a Barcelona un carrer que porta el nom de «Duc de la Victoria» o sigui un dels títols del general Espartero. Es el que es diu: després de cornut, pagar el beure.

Si, com és de suposar, l'Ajunta-

LE BON PASTOR.—A la caça d'ànimes.

COMPREU

tots els divendres
L'ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

ment té molta feina, no hi hauria un estol de ciutadans que canviés el nom insultador de «Duc de la Victòria», i el substituís per un de més digne?

* * *

Un diari de Múrcia, «Nuestra Lucha», diu que l'autèntica salutació antifeixista és d'aixecar el puny dret i no pas l'esquerre. Els nostres lectors comprendran que això és molt interessant i indispensable per a obtenir la victòria!

* * *

Tothom parla de protegir la petita burgesia, el que abans se'n deia classe mitjana o menestral. S'entén per petit burgès el qui ha volgut emancipar-se i com que no ha tingut prou ales per volar, s'ha quedat arran de terra o entre l'espasa i la paret. Ve a ésser com una mena de badall de pa, tall sense gaire substància, sotmés a dues pressions, la de dalt i la de baix. Ara bé; aquesta protecció cal dir en què consistirà, perquè el petit burgès encara no sap de què va. Ningú

no parla de rebaixar els tributs que molts petits establiments paguen sense poder i quan s'ha tractat de reduir el preu abusiu del fluid elèctric, s'ha limitat aquest benefici a les cases particulars, sense arribar a les botigues modestes.

* * *

Molta gent es pregunta: Què fa França? Nosaltres podríem respondre. Correspon d'una manera ben singular a l'ajut entusiasta prestat durant la Gran Guerra pels milers de voluntaris que vam enviar a la defensa de la llibertat i de la democràcia. I això que no els demanem cap sacrifici, sinó que ens vinguin senzillament el que necessitem, pagant-ho bitllo-bitllo, per tal d'escursar la lluita. I qui diu França, diu la resta dels nostres «amics».

* * *

L'altre dia vam sentir en un míting parlar de la dictadura del proletariat. Res de dictadures. Aixafament del feixisme i imperi de la llibertat i de la democràcia. Qualsevol intent de règim dictatorial, per ben intencionat que sigui, ens

faria canviar només que de positura. Seria sortir del foc per caure a les brases.

Correspondència

J. Julià.—Mataró. Espereu torn.

Ll. Ventosa.—Són tants els treballs que rebem que ens obliguen a establir un torn per a la seva publicació. La nostra bona voluntat farà que els publiquem.

(Serveixi aquesta resposta per molts altres que han enviat originals per a la seva publicació).

J. Montes.—Segurament hi anirà la setmana vinent, això sí, una mica retocat.

Albert de la M.—S. Feliu de Guíxols. Rebut amb retard no ha estat possible la seva publicació. Ho féu molt bé. (No és «coba»).

Miquel.—Amb un xic més de bona voluntat ho podeu fer bé.

—I vostè avançarà per aï.
—Qui? Jo? De cap manera. Totes aquestes medalles les he guanyades amb retirades glorioses.

SIMBOLS DE LLIBERTAT